

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 186/18
V Lucemburku dne 29. listopadu 2018

Stanovisko generální advokátky ve věci C-411/17
Inter-Environnement Wallonie ASBL, Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen
ASBL v. Ministerrat (Belgie)

Podle generální advokátky Juliane Kokott existují důvody se domnívat, že belgický zákon o prodloužení provozu jaderných elektráren Doel 1 a 2 byl přijat bez nezbytných předchozích posouzení vlivů na životní prostředí

Podle jejího názoru ovšem není vyloučeno zachování účinků zákona o prodloužení provozu z důvodu bezpečnosti dodávek elektřiny.

V roce 2003 se belgický zákonodárce rozhodl ukončit výrobu elektřiny z jaderné energie. Napříště již neměla být postavena žádná nová jaderná elektrárna a v případě reaktorů, které jsou v provozu, měl být jejich provoz po 40 letech postupně, tj. mezi lety 2015 a 2025, zastaven. V souladu s tím ukončil jaderný reaktor Doel 1 nacházející se na řece Šelda (poblíž Antverp a hranice s Nizozemskem) výrobu elektřiny v polovině února roku 2015 a rovněž tamní jaderný reaktor Doel 2 měl ukončit výrobu elektřiny ještě v témže roce.

Na konci roku 2015 však byla zákonným právním předpisem znovu povolena výroba elektřiny v reaktoru Doel 1 přibližně na dalších deset let (do 15. února roku 2025) a odsunuto datum ukončení výroby elektřiny v reaktoru Doel 2 o deset let (do 1. prosince roku 2025).

Toto prodloužení provozu bylo podmíněno tím, že provozovatel Electrabel investuje přibližně 700 milionů eur zejména do bezpečnosti reaktorů. Posouzení vlivů na životní prostředí (EIA) nebylo pro účely těchto investic pokládáno za nezbytné, neboť podle předběžného šetření nevedly změny k negativním účinkům radiace ani k významným změnám stávajícího vlivu radiace na životní prostředí.

Obě belgická sdružení, Inter-Environnement Wallonie a Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, která usilují o zajištění ochrany životního prostředí, podala u belgického ústavního soudu žalobu na zrušení zákona o prodloužení provozu, jelikož k tomuto prodloužení došlo, aniž bylo uskutečněno posouzení vlivů na životní prostředí nebo jakékoli řízení za účasti veřejnosti. Odvolávají se na Úmluvu z Espoo o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států¹, Aarhuská úmluva o účasti veřejnosti v záležitostech životního prostředí², jakož i na směrnici EIA³, na směrnici o ochraně přírodních stanovišť⁴ a na směrnici o ochraně ptáků⁵ (Doel hraničí s různými evropskými přírodními rezervacemi a oblastmi ochrany ptactva).

Belgický ústavní soud požádal Soudní dvůr o výklad těchto úmluv a směrnic. V zásadě se táže, zda je podmínkou přijetí zákona o prodloužení doby průmyslové výroby elektřiny v jaderných elektrárnách provedení posouzení vlivů na životní prostředí.

¹ Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států z roku 1991 (Úř. věst. 1992, C 104, s. 7).

² Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí z roku 1998 (Úř. věst. 2005, L 124, s. 4), přijatá rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 (Úř. věst. 2005, L 124, s. 1).

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. 2011, L 26, s. 1).

⁴ Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. 1992, L 206, s. 7; Zvl. vyd. 15/02, s. 102), ve znění směrnice Rady 2013/17/EU ze dne 13. května 2013 (Úř. věst. 2013, L 158, s. 193).

⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. 2010, L 20, s. 7), naposledy změněná směrnicí Rady 2013/17/EU ze dne 13. května 2013, kterou se v důsledku přistoupení Chorvatské republiky upravují některé směrnice v oblasti životního prostředí (Úř. věst. 2013, L 158, s. 193).

Generální advokátka J. Kokott ve svém stanovisku z dnešního dne Soudnímu dvoru navrhuje, aby na tuto otázku odpověděl kladně.

Generální advokátka spatřuje určité náznaky toho, že při vydání zákona o prodloužení doby průmyslové výroby elektřiny v jaderných elektrárnách Doel 1 a Doel 2 byly porušeny unijní právní předpisy týkající se posouzení vlivů na životní prostředí a že tuto okolnost neospravedlňuje bezpečnost dodávek elektřiny ani právní jistota.

V tomto případě však nepovažuje za vyloučenou možnost zachování účinků tohoto zákona.

Podle jejího názoru totiž vnitrostátní soudy mohou výjimečně dočasně zachovat účinky rozhodnutí, které bylo vydáno v rozporu s povinností provést posouzení vlivů na životní prostředí, zakotvenou v unijním právu, pokud i) toto rozhodnutí bude neprodleně dodatečně legalizováno zhojením předmětné procesní vady, ii) lze na základě dostupných informací a použitelných ustanovení s největší pravděpodobností vycházet z toho, že dotčené rozhodnutí bude po uvedení do souladu s právními předpisy potvrzeno ve stejné podobě, iii) pokud možno nebudou vytvářeny dodatečné *faits accomplis* a iv) naléhavý veřejný zájem na zachování účinků tohoto rozhodnutí převáží nad zájmem na závaznosti povinnosti provést posouzení vlivů na životní prostředí a nad základním právem na účinnou právní ochranu.

Konkrétně: Generální advokátka J. Kokott ve svém stanovisku nejprve vysvětluje obecnou otázku, zda přijetí zákonných opatření vyžaduje provedení posouzení vlivů na životní prostředí. Zdůrazňuje, že směrnice EIA se nevztahuje na zákonná opatření, pokud je cílů této směrnice dosaženo v rámci zákonodárného procesu. Sem patří zejména cíl zajistit, aby záměry, které mohou mít významný vliv na životní prostředí, zejména v důsledku své povahy, rozsahu nebo umístění, byly „před udělením povolení“ posouzeny z hlediska svého vlivu na životní prostředí, ale také cíl spočívající v poskytnutí informací, jakož i cíl zajistit účast veřejnosti.

Splňuje-li legislativní akt toto kritérium, a vztahuje-li se na něj tudíž směrnice EIA – což v projednávané věci přísluší ověřit belgickému ústavnímu soudu – měly by podle názoru generální advokátky být splněny i požadavky obsažené v Úmluvě z Espoo a Aarhuské úmluvě

Dále se generální advokátka J. Kokott zabývá otázkou, zda prodloužení doby průmyslové výroby elektřiny v jaderných elektrárnách záměrem vyžaduje provedení posouzení vlivů na životní prostředí. V této souvislosti dospěla k závěru, že Úmluva z Espoo a Aarhuská úmluva vyžadovaly provedení posouzení vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, resp. účast veřejnosti s posouzením vlivů prodloužení doby průmyslové výroby elektřiny v určitých jaderných elektrárnách na životní prostředí. Vzhledem k tomu zastává názor, že směrnice EIA má být oproti dosavadní judikatuře týkající se pojmu „záměr“ vykládána v tom smyslu, že pro prodloužení doby průmyslové výroby elektřiny v jaderné elektrárně o deset let vyžaduje provedení posouzení vlivů na životní prostředí. Takové posouzení včetně účasti veřejnosti musí proběhnout v zásadě ještě před přijetím rozhodnutí o prodloužení doby, a nikoli teprve při povolování plánovaných modernizačních opatření. Posouzení vlivů na životní prostředí je navíc nezbytné i podle směrnice o ochraně přírodních stanovišť.

Nakonec generální advokátka J. Kokott zkoumá otázku, zda lze stanovit výjimku z povinnosti provést posouzení, která je v zásadě daná, z naléhavých důvodů veřejného zájmu. V této souvislosti dospěla k závěru, že směrnice EIA umožňuje vyjmout prodloužení doby průmyslové výroby elektřiny v jaderné elektrárně z povinnosti provést posouzení vlivů na životní prostředí s cílem odvrátit vážné a bezprostřední nebezpečí, kterému je vystaven podstatný zájem dotčeného členského státu, například bezpečnost dodávek elektřiny nebo právní jistota, a dotčená veřejnost a Komise byly informovány. Naproti tomu nelze upustit od posouzení vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států. Dále by mohl být veřejný zájem na zabezpečení minimálního zásobování elektřinou pokládán za důvod týkající se veřejné bezpečnosti a širší veřejný zájem na bezpečnosti dodávek elektřiny za důvod ekonomického charakteru ve smyslu směrnice o ochraně přírodních stanovišť, které by mohly odůvodnit provedení záměru navzdory negativnímu výsledku posouzení jeho důsledků pro lokalitu. Lze však pochybovat o tom, zda ve věci v původním řízení bylo nezbytné upustit od posouzení vlivů na životní prostředí.

Závěrem generální advokátka Soudnímu dvoru navrhuje, aby rozšířil působnost stávající judikatury, která se týká výjimečného zachování platnosti plánů a programů, které byly přijaty v rozporu se směrnicí o strategickém posuzování vlivů na životní prostředí, na povolení záměrů, o kterém bylo rozhodnuto, aniž byla dodržena ustanovení směrnice EIA.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generální advokátky vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokátka přednesla.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106